

ČETRTA FRONTA USPEŠNA

Včeraj zgodaj zjutraj se je na tisoče Amerikancev in Francozov izkrcalo na jugovzhodnem obrežju Francije med Marseilem in Nizo. Kot pravi Berlin, so zavzeli 125 milj dolgo obrežje. Nemci nudijo le slaboten odpor in zavezniški naglo prodirajo v notranjost v namenu, da ne združijo z zavezniškimi armadami v severozapadni Franciji.

OTOKA OB OBALI ZASEDNA

Takoj spočetka so zasedli otoka Port Cros in Levant, deset milj od obrežja in Cap Negre na celini, severno od obeh otokov in 28 milj vzhodno od Toulona. Drugi zasedeni kraji niso bili posebno imenovani. Poročila samo omenjajo, da je bilo zavzeto obrežje na razdaljo 15 milj med Marseilem in Nizo.

Ameriški letalci, ki so pozno popoldne in proti večeru letali nad obrežjem, niso nikjer opazili kakšnega resnega nemškega odpora in da ameriški tanki in oklopni avtomobili vozijo po pokrajini.

Poročila, ki prihajajo z vpadnega obrežja, naznanjajo, da so Nemci, ki so bili vjeti, potrti in sicer v prvi vrsti zaradi prebite črte v severozapadni Franciji in so vsled tega spoznali, da je padeč Nemčije blizu. Nek vojni poročevalci s fronte naznanjajo, da so Amerikanci in Francozi napredovali že globoko v južno Francijo in da so Nemci zelo presenečeni. Zavezniške izgube so neznatne.

Na tisoče padavcev je precej daleč od obrežja

pristala ob 4.30 zjutraj. Težke topove ob obrežju so razbili topovi z bojnih ladij in bombe iz aeroplanov, predno se je glavna sila vsula na obrežje.

800 LADIJ JE PRIPELJALO VOJAŠTVO IN MATERJAL

Vojaštvo in vojni material je pripeljalo nad 800 bojnih in tovornih ladij in ob 8 zjutraj so čete na več krajih stopile na suho. V vpadni armadi je največ Amerikancev, ki so se že borili v Tuniziji, na Siciliji in Italiji. Z njimi je tudi nekaj Francozov.

Londonski radio pa poroča ravno nasprotno, namreč, da je bilo uradno naznanjeno, da so v vpadni armadi po veliki večini Francozi.

GEN. SIR MAITLAND WILSON JE POVELJNIK VPADNE ARMADE

General sir Henry Maitland Wilson, vrhovni poveljnik v Sredozemlju pravi, da je namen novega vpada združiti se z zavezniškimi armadami, ki prodirajo iz Normandije. Uradni krogi

podarjajo, da je vojaško poveljstvo ta vpad nameravalo že več tednov in sicer v popolnem soglasju s splošnim načrtom generala Dwight D. Eisenhowerja.

Več tednov se je na stotisoče vojakov večbalo za vpad na podlagi iskušenj na Siciliji, pri Salerno in Anziu, medtem pa so se zbirale bojne in prevozne ladje v Sredozemskem morju. Nekatere ladje so bile v vpadu v Normandijo 6. junija, nekatere transportne ladje pa so prišle iz Indije, kjer so pomagale zavezniški armadi, ki se bori v Burmi.

NEMŠKA ZRAČNA SILA SE NI PRIKAZALA

Več ur ni bilo videti nobenega nemškega aeroplana. Šele več ur po vpadu je priletelo 18 Messerschmidtov in trije so bili takoj izstreljeni.

Bombardiranje iz zraka skozi tri dni pred vpadom je razbilo obrežne utrlebe, kar pa jih je še ostalo, jih je razdejal triurno bombardiranje bojnih ladij.

Patton zopet poveljnik

General Dwight D. Eisenhower je naznanil, da Geo. S. Patton poveljuje tretji ameriški armadi, ki je razbila nemške utrjene črte v Normandiji in Bretonu in je s tako veliko naglico vdarila proti Parizu, da so se čudili celo vojaški poveljniki.

General Patton je bil popolnoma v ozadju, odkar je v svoji veliki razburjenosti v neki bolnišnici na Siciliji oklofutal ameriškega vojaka, pozneje pa si je še enkrat nakopal nekoliko nasprotja v političnih krogih, ko je v nekem govoru v Angliji rekel, da bosta po vojni Amerika in Anglija vladali svetu.

Ravno v istem času je ameriški senat razpravljaval o tem, da Pattona poviša s čina generalnega poročnika v čin generalnega majorja, senat pa tega povišanja ni hotel priznati iz navedenih dveh razlogov. Sedaj pa je senat sklenil, da Pattona poviša v generalnega majorja.

Patton je od generala Eisenhowerja prejel oster ukor in ni mnogo manjkalo, da bi mu bilo za vedno odvzeto kako poveljstvo v armadi, toda general Eisenhower se je zavzel zanj in rekel, da je Patton eden najboljših ameriških generalov, samo da se včasih čez mero razburi.

Pod zelo bistrunno strategijo generala Bradleya, ki je bil na Siciliji pod Pattonom, je general Patton s svojo tretjo armado vdaril čez Breton do Le Mansa tako hitro, kot se nikdar nobena druga armada.

Ko je general Patton pričel svojo močno ofenzivo 25. juli

ja, je bila samo prva ameriška armada. Ko pa je 1. avgusta general Patton dosegel tako velike uspehe, je bila prva armada razdeljena in general Patton je dobil od tega tretjo armado, ki je imela nalogo prodirati ob zapadni obali Cherbourg polotoka. Od tedaj je general Patton dobil znatna ojačenja in njegova tretja je drvila skobi Coutances in doli ob obali v Avranches ter se je razrnila po polotoku Breton. Kar čez noč se je njegova fronta iz nekaj milj raztegnila na več sto milj. Napravil je velik sunek skozi nemško črto in bila je nevarnost, da bi bili ozki koridor Nemci presekali, v katerem slučaju bi bila Pattonova tretja armada lahko uničena.

General Bradley je za Pattonovo drznost prevzel popolno odgovornost. Naglo mu je poslal pomoč in gen. Patton je rešil položaj in dosegel največjo zmago. Poslal je posamezne oddelke proti Brestu, Lorientu in Nantesu in rezali so nemške razbite črte kot sir. Patton se navadno vozi na čelu svojih tančnih oddelkov, ki sekajo na vse strani v nemške črte, razbijajo nemške polke v majhne oddelke in jih nato uničijo. Generalu Pattonu gre največja zasluga, da sta dve nemški armadi v pasti, iz katere se ne moreta več izotati.

Nekaj Nemcev je pobegnilo iz pasti

Zavezniški so včeraj preprečili nemški poskus zbežati iz pasti pri Falaise skozi 8 milj široko odprtino in so pričeli sistematično uničevati nemško sedmo armado, ki jo oenijo na kakih 49.000 mož.

Nekaterim nemškim tančnim oddelkom se je posrečilo prebiti se skozi odprtino navzlic silovitim zavezniškemu ognju in bombardiranju.

Prvotno so cenili nemško zajeto armado na najmanj 100 tisoč vojakov, toda zadnja dva tedna so vsled mnogih bitk imeli Nemci težke izgube, tako da šteje ta armada še komaj kakih 49.000 mož. Poleg tega pa nemške divizije niso več polne. Na 30 kvadratnih milj obsežnem prostoru je do 15 nemških divizij, katerih nekatere štejejo komaj 5000 do 6000 mož.

V torek popoldne je zavezniška artilerija strahovito obstreljevala izhod iz pasti, medtem pa so Kanadčani zavzeli višine, ki so komaj eno miljo oddaljene od Falaise, tretja ameriška armada generala George Pat-

tona pa naglo prodira od Argentana proti severu, da se združi s kanadsko armado in tako popolnoma zapre odprtino.

Kot pravijo poročila s fronte, se Nemci še precej v redu umikajo, toda nimajo pripravljene nove obrambne črte, kot je Seine, za katero se bo mogla razbita armada zopet zbrati in postaviti v bran. Na njihovem umiku pa Nemce neusmišljeno bombardirajo zavezniški bombniki. Od severa pritiskajo Angličani in Kanadčani proti Falaise, od juga pa drve ameriški tančni oddelki generala Pattona, da odrežejo Nemcem zadnjo cesto za umik.

Medtem ko hoče feldmaršal Kluge iz pasti odpeljati najboljše nemške čete, pušča v pa-

TITO ZAVZEL PET MEST

Poročilo iz glavnega stana maršala Tita naznanja, da je osvobodilna vojska pričela močno ofenzivo v Sloveniji in da je osvobodila pet večjih krajev, med njimi Gorinjgrad na Štajerskem in Smartno pri Litiji.

sti za obrambo tuje čete, ki so bile po sili vtaknjene v nemško armado.

Proti pričakovanju je poseglo v boj tudi okoli 100 nemških napadalnih aeroplanov in nad Dreuxom se je bila vroča zračna bitka. Izstreljeni so bili trije nemški aeroplani.

Ameriški bombniki so v nedeljo razbili 1246 nemških tankov in oklopnih avtomobilov. Bombardirali so tudi več mestov, zlasti mostove čez Seino.

Velik zračni napad

Nenavadno velik zračni napad so včeraj izvedli zavezniški aeroplani na razne nemške kraje. Nad 1000 ameriških in nad 1100 angleških težkih bombnikov je bombardiralo sovražna letališča v Nemčiji, na Holandskem in v Belgiji.

Bombniki so imeli močno spremstvo napadalnih aeroplanov, tako da je bilo v tem napadu najmanj 4000 aeroplanov. Vrgli so okoli 8000 ton bomb s silno močnimi razstreljivi.

Hitler odlikoval Papena

Nemška NPD časnikarska agentura naznanja, da je Adolf Hitler podelil bivšemu nemškemu poslaniku Franzu von Papenu pri turški vladi za njegove zasluge viteški križec in sicer na priporočilo vnanjega ministra Joachima von Ribbentropa

Bullitt v francoski armadi

Radijsko poročilo iz Alžira pravi, da je nekdanji ameriški poslanik v Moskvi in pozneje v Parizu, William C. Bullitt stopil v francosko armado s činom majorja v ameriški armadi. Bullitt, ki je častni državljani mnogih francoskih mest, pravi, da more pri vsem tem, da služi v francoski armadi, še ostati ameriški državljani. Bullitt je rekel, da je dvakrat prošil za sprejem v ameriško armado, da pa je vojni tajnik Stimson njegovo prošnjo odbil, ker je star 53 let.

Obramba pri Bobru razbita

Sinočno rusko vojno poročilo naznanja, da je rdeča armada prekorčila reko Bobr v severni Poljski in vdarila skozi 15 milj široki obrambni pas, ki brani Vzhodno Prusijo.

Moskva pa naznanja, da je četrti ukrajinska armada maršala Ivana Koneva ubila ali vjela 172.360 Nemcev. Posebno poročilo pravi, da je Koneva armada, ki prodira skozi južno Poljsko proti Sleziji od 13. julija do 12. avgusta pobila 140 tisoč Nemcev.

Na podlagi moskovskih poročil je šest rdeči armad skupno pobilo ali vjelo 781.886 Nemcev od pričetka ofenzive 23. junija. Koliko Nemcev so pobile ali vjele še ostale tri rdeče armade, ni bilo povedano. Skupno pa so vse ruske armade pokončale nad milijon Nemcev.

Cele jate ruskih oklopnih napadalnih aeroplanov spremlja rdečo armado na njenem prodiranju proti Vzhodni Prusiji. Rusi so razpršili nemške postojanke okoli Grajeva, samo dve milji od meje.

V Suwalki okrožju, ki je bilo pridruženo Vzhodni Prusiji po razdelitvi Poljske, je nemška armada že skoro obkrožena. Tretja beloruska armada generala Ivana Černijahovskega je že pred nekaj tedni vdrla v Suwalki.

Ko je bil general Černijahovski vstavljen v Suwalkih ob meji Litve in Vzhodne Prusije je druga beloruska armada gen. Zaharova pričela ofenzivo in je sedaj na jugu že blizu meje ob

robu Mazurskih jezer, kjer se je bila v prvi svetovni vojni velikanska bitka med Nemci in Rusi in v kateri so bili Rusi poraženi.

Moskovsko poročilo ne omenja nobenih bojev okoli Vzhodne Prusije, toda neko poročilo iz Moskve pravi, da je mogoče pričakovati, da bodo Rusi v 72 urah vdrli v Vzhodno Prusijo od juga.

Na severu je tretja baltska armada generala Ivana Maslenikova prišla do polovice Estonike in je prav blizu važne Tallinina—Riga železnice, ki je še edina zveza med dvema zajetima armadama generala Georg Lindemanna.

(Ob času čišče nemških generalov je berlinski radio naznanil, da je general Lindemann dezertiral k Rusom, moskovska vojna poročila pa ga še vedno pogosto imenujejo. Op. ured.)

Včeraj rusko vojno poročilo prvič v dveh tednih omenja boje okoli Varšave in pravi, da so bili močni nemški protinapadi vzhodno od Prage, varšavskega predmestja, odbiti. Nazadnje je bilo poročano, da je prva beloruska armada maršala Rokosoveckega pri Mostowki oddajena od Varšave še 11 milj.

Kakih sto milj južno od Varšave so Rusi osvobodili več obljudenih krajev ter ojačujejo

svoje oporišče ob zapadnem bregu Visle. Moskva postavlja boje v predel severozapadno in zapadno od Sandomierza.

BOJI V ITALIJI

Poljaki, ki se bore v angleški osmi armadi v Italiji, prodirajo po severnih Apeninih in so včeraj zavzeli Frontone. Ameriška peta armada okoli Pontedere in Livotte ob Arnu vzhodno od Pise se je spopadla z nemškimi prednjimi oddelki.

V gorah severno od Arezza so indijske čete zasedle več gorskih vrhov.

Nemško artilerijsko obstrejanje zavezniških postojank južno od Florencia je skoro popolnoma ponehalo.

Na ostali 150 milj dolgi fronti so boji omenjeni samo na spopade med stražami.

10.000 avstralskih nevest naših vojakov

Iz Sydneya v Avstraliji se javlja, da se je tamkaj poročilo kar 10.000 ameriških vojakov z avstralskimi dekletki. Nekaj nad 1000 avstralskih žen naših vojakov in 200 njihovih otrok je dosedaj odpotovalo v Združene države in 2000 nadaljnjih avstralskih žen je zaprosilo za dovoljenje priti v naso republiko.

Toulon je največje francosko vojno pristanišče, ki je postalo tudi grob francoskih bojnih ladij, ki so jih Francozi sami potopili. — Zavezniški so vpadli zapadno in vzhodno od Toulona, toda pristanišča dosedaj še niso zavzeli.

"GLAS NARODA"
 (VOICE OF THE PEOPLE)
 Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)
 Frank Kralj, President; Joseph Lapanja, Treasurer; Joseph Lapanja, Sec.
 Head of business of the corporation and addresses of above officers)
 210 WEST 104 STREET, NEW YORK 11, N. Y.
51st Year
 "Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
 and Holidays.
 Subscription Price: \$7.
 Advertisements of Agreement:
 NA OVAJ LETO VELJA LIST ZA EDUOVANE DEJAVE IN KANADU
 NA POL LETO \$1.50 ZA OVBET LETO \$2.
 "Glas Naroda" ishaja vaki dan izvenim sobot, nedelj in praznikov.
 "GLAS NARODA", 210 WEST 104 STREET, NEW YORK 11, N. Y.
 Telephone: CHelsea 8-1242

Pismo iz Moskve

Iz Moskve smo prejeli brzoglasno poročilo, ki ga je napisal Boris Aborin, ki poroča, kako odbor jugoslovanske osvobodilne fronte skrbi za šolski pakt v osvobojenih jugoslovanskih krajih.

To poročilo se glasi:

ŠOLE V OSVOBOJENEM JUGOSLOVANSKEM OZEMLJU

Jugoslovanski narod se ne bori samo proti vpadnikom, temveč gradi tudi novo in srečno življenje. Odbor narodnega osvobodjenja, ki je bil postavljen v osvobojenem ozemlju, je postavil krajevne poslovne odbore. Ti odbori posvečajo veliko pozornost podvigi kulturnega stanja širokih mas.

Znano je, da je bila stara Jugoslavija nazadnjaška tako v tem oziru kot je bila v vsem, kar zadeva potrebe naroda. Nazadnjaški vladarji stare Jugoslavije so bili zelo skopi glede izobrazbe, izdajali pa so milijone za policijo, orožništvo in kaznilnice. Šole so se borile in životarile, kakor so pač mogle in znale z sramotnimi prispevki in so bile pogosto zaprte iz gospodarskih in političnih ozirov.

Vse mogoče je bilo storjeno, da je bilo veliki večini naroda pridržana celo temeljna izobrazba. Odbor narodnega osvobodjenja pa sedaj posebno skrbi za izobrazbo naroda. Navzlic težkostem, ki so v zvezi z njihovo težko borbo z vpadniki, so na tem polju dosegli velike uspehe v zelo kratkem času.

Mnogo tedajev za mladino in večerni tečaji za odrasle ljudi za odpravo nepismenosti so bili odprti v svobodnem ozemlju Jugoslavije. V nekaterih okrajih je sedaj več šol, kot pa jih je bilo v mirnem času. Kot n. pr. v Korenici v okraju Lika, kjer je bilo v predvojnem času dvanajst šol, jih je sedaj trideset.

Šole postajajo pod zelo težkimi okoliščinami. Primanjkuje jim šolskih knjig. Niti nimajo papirja. Toda vse to ne ovira ne učiteljev, ne učencev. Časopisi, mladinski listi zavzemajo mesto šolskih knjig. Otroci si sami iz lesa delajo šolske tablice. Mnoge šole imajo bele table, na katere pišejo z ogljem. Nekatere šole imajo tudi table iz pločevine. Če ni papirja, pišejo na tablice z laporjem. Črka tudi sestavljajo z žitnimi zrni.

Po osvobojenih krajih Jugoslavije so Nemci šolska poslopja večinoma porušili. Zato so šole odprli po zasebnih hišah in na mnogih krajih je šolski pouk tudi na prostem.

Učiteljev zelo primanjkuje. Mnogo ljudskošolskih in meščanskih učiteljev so postrelili, ali pa so pomrli v koncentracijskih taboriščih, ali pa so bili po kaznilnicah mučeni do smrti. Več tisoč učiteljev se bori v vrstah narodne osvobodilne vojske in v njenih partizanskih oddelkih. Zato pa tudi odbor narodnega osvobodjenja skrbi, kolikor največ mogoče, za šolanje učiteljev. Nedavno je napravilo izpite več učiteljev in učiteljic, ki so se prej borili proti vpadniku. Narodni osvobodilni odbor skrbi za učitelje po vseh osvobojenih krajih.

Po nepopolnih podatkih je 363 šol s 169 učitelji in 23.970 učenci v osvobojenem ozemlju v Sloveniji. Poleg tega je 95 tečajev za mlade ljudi, ki so prej hodili v italijanske šole, bilo odprtih na Štajerskem. Ti učenci se najbolj trudijo, da se nauče svojega materinskega slovenskega jezika in se uče tudi zgodovine svoje domovine, kar jim je bilo doslej prepovedano. Mnogo šol je odprtih po osvobojenih krajih v Bosni, Hercegovini in Crnigori, kakor tudi v Srbiji.

"Collier's Weekly" se čavi v svojem članku z malim Kanadčanom, ki je voditelj nove stranke "Cooperative Commonwealth Federation" in pride do zaključka da, — ako pride ta stranka pri glavnih kanadskih volitvah na krmilo, bo to že tretji slučaj, da postane angleški dominij socialistična dežela. Nova kanadska stranka je posledica delavskega gibanja po vsem angleškem imperiju.

IZREDEN NAPREDEK KOOPERATIVNE STRANKE V KANADI

Nedavno smo v "G. N." poročali o pripravah za splošne volitve v Kanadi in javili, da se osrednja vlada dosedaj še ni odločila glede dneva in meseca, ko se bodo vršile te volitve. Morda bodo volitve prestavili celo do prihodnjega leta, in sicer vsled dejstva, ker takozvana kooperativna socialistična stranka izredno hitro napreduje v vseh provincijskih kanadskega dominija.

Program imenovane kooperativne stranke (Co-operative Commonwealth Federation), zahteva, da osrednja vlada, ki je izvojnena po večini ljudskih glasov, prevzame v svojo upravo vse banke, zavarovalne družbe, železnice in nekatera izmed največjih podjetij. Program tudi določa, da morajo vsi ukrepi provincijskih parlamentov biti odobreni po osrednjem parlamentu, predno za morejo postati pravomočni zakon. Ta stranka je potom lokalnih volitev nepričakovano velike uspehe in ker so se vršile tozadnje volitve sredi prvega tedna v avgustu tudi v provinci Alberti, katerih popolni izid bo še v kratkem znan, je pričakovati, da bo tudi tamkaj ta stranka prodrla z veliko večino glasov.

Problemi Kanade so izredno slični problemom v Združenih državah: štrajki, plačilne lestvice, javni dolgovi, cene potrebščin, itd., — vse to je skoraj ravno tako, kakor pri kanadskih južnih sosedih v Združenih državah. Toda mnoge potrebe, v kolikor pride dneвно življenje v poštev, je v Kanadi mnogo cenejše. Na primer — jestvine, stanarina in obleke, so v Kanadi nekako za polovico cenejše, kakor v Združenih državah, v kolikor pride do velike mesta v poštev. Kava in survo maslo se prodaja v Kanadi na odmerke. Meso se v Kanadi ne prodaja na odmerke. Dobro kosilo v prvovrstnem restavrantu v Quebecu, stane le \$1.15, toda v navadnih restavrantih je dobili kosilo tudi za 30 centov. Cigarete so seveda dražje v Kanadi — 33c za zavojček, v katerem je po 18 cigaret.

V Quebecu se lahko živi ravno tako udobno, kakor v New Yorku — toda za polovično ceno, — toda plače so tudi za polovico manjše, nego v velikih mestih Združenih držav.

V Kanadi ne pozivajo moške k naborem za vojaštvo in tudi delavci se ne nabirajo za kako po vladi določeno delo. — Od ameriške gasolina so v Kanadi za polovico večji, kakor v Združenih državah in javni, oziroma državni dolgovi niso tako veliki. Medtem, ko Kanada v vsakem oziru pomaga Angliji

Slovenski narod v borbi za svobodo

(Ta članek je izšel v partizanskem časopisu "Nova Jugoslavija" dne 20. aprila 1944).

Narodi Jugoslavije so si v svoji triletni borbi proti fašističnim okupatorjem in njihovim plačencem pribornim dobrotej od katerih je najdragocenejša ona, ki venča vse naše trpljenje, napore in žrtve — demokratična, federativna Jugoslavija. Vstvarjeno je bratstvo in enotnost naših narodov ne potom deklaracij, temveč z nadčloveških borbo in skupno prelito krvjo naših najboljših. Vdarjeni so temelji stavbi, pod katere streho bo zajamčena svobodna in srečna bodočnost vseh narodov Jugoslavije.

Medtem, mi eni o drugih, razen čisto splošnih stvari, pogostoma zelo malo vemo. Ali vse izkušnje enega naroda iz te brezprimerne borbe se morajo naznaniti tudi ostalim, da bi ga ne posnemali brez ozira na posebne okolnosti svoje dežele, ampak, da bi se pri njem učili, da bi mogli čim hitreje odstraniti nepopolnosti, katerih vsekakor bo, pri graditvi države pod tako težkimi pogoji. Izkušnje onih naših narodov, ki so v graditvi napredovali, morejo precej koristiti onim, ki so zaostali, bodi radi nezadostno razvitega smisla za organiziranje, sistematično in jasno začrtano delo, bodi si zaradi tega ker so zaradi drugačnega razvoja borbe pozneje začeli z graditvijo države.

Mi bomo na ta način, spoznavajoč se medsebojno pri skupnem delu vstvarjanja, uče se eni od drugih, pomagajoč eden drugemu, — poglablji in utrdili zveze med našimi narodi in dali našemu bratstvu vse polneje vsebino.

Smoter tega članka je — da v najširših obsehi pouči našo javnost o naporih katere je zadnja tri leta vlagal bratski slovenski narod, boreč se za svoj nacionalni obstoj in za osiguranje svoje boljše bodočnosti z ustvarjanjem demokratične, federativne Jugoslavije.

1. Kapitulacija Jugoslavije je vrgla Slovence v šape nemškega in italijanskega fašizma, ki sta si med seboj razdelila Slovenijo. Posebno težka usoda je zadel Slovence, ki so pripadli "velkemu reichu", ker so nemški okupatorji — smatrajoč stare slovenske dežele za nemške pokrajine — začeli z razseljevanjem Slovencev. Že prve dni okupacije so oni lovili in gnetli v taborišča slovensko inteligenco in vse količkaj vidne ljudi; kot razbojniki vdirajo v kmečke hiše in gonijo kmete z njihovih posestev in jim ne dopuščajo jemati s seboj ničesar razen blaga katero morejo zaviti v culo. Vlaki polni slovenskih žena, otrok in stareev so odvažali z grude praočnikov ljudi, ki so po eni Hitlerjevi zapovedi bili spremenjeni in brezhišniki, postavljeni

izven zakona. Hitler je hotel ponemčiti Štajersko v čim krajšem roku mogoče. Ob obisku Matiboru leta 1941, on je dejal svojem guvernerju za Štajersko, Iberreiterju: "Machen Sie mir Steiermark wieder Deutsch" (Ponemčite mi zopet Štajersko) tako se je pričela Golgota slovenskega naroda.

Italijanski okupator, ki je dobil južni in zapadni del Slovenije, ni od začetka nastopal tako odkrito, brutalno kot nemški. On je, iz izkušnje s Slovenci, ki so po letu 1918 padli pod Italijo vedel, da bo prisilno poitalijančevanje Slovencev naletelo na odpor in da bo večje koristi, da s tem ukrep v novo okupiranem delu Slovenije počaka do konca vojne. Mislil je, da bo tako lažje uspal Slovence in med njimi našel svoje najemnike, ki bi mu pomagali da utrdi in zadrži svojo oblast.

Slovenski narod se je tako našel, deloma pod oblastjo nasilnih in brezobzirnih nemških osvajalcev, ki so poskusili vse da ga čim prej iztrebijo, deloma pa pod oblastjo italijanskih osvajalcev, ki so s svojo prejšnjo politiko nasilnega poitalijančevanja goriških, primorskih in isterskih Slovencev že pokazali, kakšno usodo pripravljajo vsemu slovenskemu narodu. Vprašanje nacionalnega obstoja slovenskega naroda je bilo z vsjo ostrino postavljeno na dnevni red. Vsakemu narodnjaku je bilo jasno da zmaga fašizma v tej vojni pomeni — pogubo slovenskega naroda.

V teh usodnih dneh sta zatajili službeni vodstvi političnih strank, ki ista do aprila leta 1941 imeli v Sloveniji glavno besedo (Jugoslovanska radikalna zajednica in Jugoslovanska nacionalna stranka). Celo več, nekateri od bivših voditeljev, kot naprimer Natlačen — eden od stebrov slovenskega dela JRZ-e, neprikrito stopajo v službo Italijanov in vodijo s seboj reakcionarni del do tedaj najvplivnejše stranke v Sloveniji. Ali mase slovenskega naroda, ki so takoj po zlomu Jugoslavije dobile svoje novo politično vodstvo, niso sledile tem izdajalcem.

Sedemindvajsetega aprila l. 1941 ustanovljena je na pobudo Komunistične stranke Slovenije (katera je sestavni del Komunistične Partije Jugoslavije) "Osvobodilna Fronta Slovenskega naroda" v katero vstopajo komunisti, krščanski socialisti, kulturni delavci, zastopniki demokratskega dela Sokolov in druge politične grupe. Te skupine so se združile na platformi katere srž je v sledečem:

(Dalje prihodnjic.)

UMRLI V SLUŽBI DOMOVINE

John Gerdovich, La Salle, Ill.

Mrs. Frances Gerdovich je prejela žalostno vest od vojnega departmenta, da je padel v invaziji Francije njen mož John, star 26 let. Padel je 10. junija. Poleg mlade žene zapuščena hčerko, starše, tri brate, od katerih sta dva pri vojaki, in sestro.

Charles J. Marzlikar, Cleveland, O.

Vojni oddelek sporoča, da je bil 3. junija ubit v Franciji Pvt. Charles J. Marzlikar, ki je služil pri jadralskih, sin Joseph Marzlikar in soproge Louise Marzlikar. V armado je stopil 18. marca 1942. Prvo treningo je dobil v taborišču Claiborne, La., potem pa v Fort Bragg, N. C. Preko morja je bil

poslan 25. aprila 1943. Udeležiti se je bojev v Afriki, Siciliji in v Italiji in nazadnje v Franciji. Zapuščena tudi brata Pvt. Joseph, ki služi pri armadi v I-

**SEDAJ LAHKO DOBITE
 LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI
 pisatelja Louis Adamič-a
 ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK**

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj našel, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenec v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredne in najbogatejše države na svetu. Sedaj je prišel čas, da Zdržene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pet na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige pretaviti iz angleščine — je tako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče več milijonov... Čitanje te knjige je bojno plačano." — Tako se je izrazil velik ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Polijam Money Order za \$..... na lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime .....
 St., ulica ali Box št. ....
 Mesto in država .....

"Glas Naroda"
 216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Mali Oglasi
 imajo velik uspeh

Prepričajte se!

SONART REKORDI NOVE SLOVENSKE PLOŠČE

- Jerry W. Kapričnik in njegov orkester
- 1944 - Wedding Polka (Ne bom se nikoli; Ti pa jesi, pa slišana marala)
- Wedding Waltz
- Slovenski valci
- Polej Rupnik in njegovo orkester
- 1944 - Jop Polka (Naj boljšo (sobejo)
- Martin - polka
- 1944 - Tereznika - polka
- NA plačihob - valček
- Lupe Melodije
- Dragomir Univerzity Tamburica Orkester
- 1944 - Na Marjanec, polka
- Kje so moje rolice
- Marička polka - polka
- 1944 - Kmetovski svet in črna plača se obratno in

JOHN MARSHALL, Inc. 402 W. 42nd ST., NEW YORK

VABILO NA VESELICO
 katero prireda
SEELEY ISLAND CLUB, Inc.
 18 Seeley Street, LITTLE FALLS, N. Y.
 v soboto, dne 19. avgusta, 1944

Vabljeni ste vsi Slovenci in Slovenke od tukaj in okolice, da nas posetite, in se malo razvedrino v domačem krogu.

GRAL BO JOHN ZORC
 Vstopnine prosta.
 Se priporoča Odbor.

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

POMANJKANJE DELAVCEV NA FARMAH

Po vsem Ontario se obeta izredno mnogo pridelkov na farmah, in sicer v tako velikanski meri, da jih ne bodo mogoče pravočasno pospraviti, ako pristojne oblasti ne skrbijo za to, da dobe farmerji za to delo potrebne delavce. Radi tega je poljedelski urad sklenil, da dobavi potrebne delavce na ta način, da velike in druzinske dovolijo, da gre par tisoč delavcev, ki so sedaj zaposleni v tovarnah, katere izdelujejo vojne potrebščine, začasno delati na farme. Teh delavcev se bodo

dobilo par tisoč in sicer čim prej, tem bolje.

Položaj v takozvanih prerijskih provincijah je ravno tak, kakor v Ontario in tako bodo tudi tja poslani na tisoče tovarniških delavcev konec avgusta.

Lanske jeseni, ko je bilo delo na farmah dovršeno, je odšlo na tisoče farmerjev delati v tovarne, in vsled tega je sedaj dolžnost tovarnarjev, da posodijo farmerjev potrebne delavce za par tednov.

PRITOŽBE KANADSKIH VOJAKOV V FRANCIJI

Kanadski vojaki, ki služijo sedaj v Franciji, oziroma v Normandiji in Bretagne, pišejo svojim prijateljem v Kanadi, da se jim v Franciji prav nič ne dopade, in da so vsemu temu kriva — francoska dekleta. Med tem, ko so tekom prve svetovne vojne tedanja francoski dekleta, z veseljem in radostjo odgovarjala na vsaki poziv kanadskih vojakov, kadarkoli so zapeli znano staro pesem "ou-la-la", se sedaj bolj "islo drže. Vojaki pišejo domov, da so dekleta v Franciji postala boje-

ča. Tako je nek kanadski vojak v Normandiji prišel v neko vas, in ko je ugledal prvo francosko dekle, jej je seveda "ou-la-la", toda mesto, da bi se mu dekle odzvala, je enostavno odšla na bližnjo M. P. (vojaško policija) postajo in tamkaj kazala na prostor, kjer je malo prej kanadski vojak "ou-la-la", ki je pa medtem neznan kam zginil.

Kanadski vojaki svoj "ou-la-la" ne bodo tako hitro opustili, kajti tolažijo se s zavestjo, da bode njihovo "ou-la-lanje" bolj uspešno potem ko pridejo v — Pariz.

Obisk newyorških časnikarjev v Coburgu, Ontario

Dne 3. avgusta prišlo je v Coburg, Ont., 100 članov newyorške časnikarske zveze urednikov in poročevalcev N. Y. tednikov. Izletnike iz države New Yorka je sprejel župan Jack Burnet, ki je tem povodom v svojem sprejemnem govoru izrazil nado, da bode prijateljstvo med Zjedinenimi državami in Kanado, tudi po vojni ostalo tako iskreno, kakor sedaj.

Najstarejši kanadski urednik umrl

Iz Mount Forest, Ont., se javlja, da je tamkaj dne 25. julija umrl Arthur W. Wright, v starosti 89 let. Pokojnik, ki je bil urednik tednika "Mount Forest Confederate", je bil starosta vseh urednikov kanadskih tednikov. Z urejevanjem svojega lista je prenehal šele pred nekoliko tedni. Pokojnik se je vedno zanimal za lokalno zgodovino. Rodil se je v Fergusu, Ont., in leta 1883 je graduiral v vseučilišču mesta Toronto. Kasneje je učiteljeval v višjih šolah mest Orilla in Walkerton, nakar je kupil zgoraj omenjeni tednik.

Slovenci v Kanadi

PRIPREDETEV ZA SANS V KIRKLAND LAKE

Ker se nihče ne oglasi iz Kirkland Lake od podružnice št. 90 SANS, si bode mogoče kdo misliti, da smo vsi pospali. ali pa, da nas je poletna vročina tako ulemila, da sploh več ne mislimo na naše partizane.

Pred par tedni je imel odsek št. 14 VPZ Bled svoj poletni piknik, katerega sem se udeležil tudi jaz. Ker sem imel ravno nabirano polo v žepu, sem se spomnil tudi na SANS-a in na naše trpeče brate in sestre v stari domovini, ter nabral v to svrhu \$50.75. V imenu SANS-ove podružnice št. 90 vsem darovalcem iskrena hvala!

Darovali so sledeči:

- Po \$10: Niek Kuzma; po \$5: Anthony Kraje, Joe Balkovec, John Žužek, Rudolf Zogovih, Maks Skube; po \$2: Martin Novak, Franje Mele; po \$1: Anton Jannik, Louis Zakar, John Malich, Frank Tgavec.

Frank Račich, Frank Lovšin; po \$50: George Grivic, Louis Kozin, Tadija Milakovich, Joe Rožich, Joe Gerguraš, Peter Gregorich, Frank Pavlakovich, Vinko Novotin, Frank Pust; po 25c: Joe Mikšich, Frank Hrbulich, Ludvig Podlogar, Frank Bornik, Sam Bartakovich. — Skupaj \$50.75.

Ob enem naznanjam vsem članom ter prijateljem SANSa, da priredi tukajšnja podružnica svoj piknik dne 20. avgusta na prostorih Seljačke stranke pri rojaku Madraniču. Na pikniku ne bo manjkalo jedne in pijače. Ker je čisti dobiček namenjen v pomoč stari domovini, ste vabljeni v čim večjem številu vsi prijatelji te napredne ustanove.

Živela svoboda, živela federativna Jugoslavija!

Na svidenje na pikniku!
Anthony Kraje.

Ustrelili medveda

V okolici jezera Kenogami, v severnem Ontariju, je že dalj časa neki dokaj veliki in tudi izredno mladen medved obiskoval lokalno prodajalnico in tudi hiše. Najraje je prihajal nepopazano h koč dr. W. C. Rumballa, kajti tamkaj je vedno kaj dobil in našel, ko ni bilo nikogar doma. Vsled tega je prišel do prepričanja, da so tudi drugi letoviščarji dokaj "easy". Te dni se je pa nekoliko zmotil, kajti prišel je v neko koč, ko so bili letoviščarji doma. Medved je seveda takoj pobegnil in imenovani zdravnik, ki je imel pri rokah malo puško ".22", je hitro ustrelil za njim in ga ranil, nakar mu je sledil s pravo lovsko puško v gozd, kjer je napravil konec medvedovim obiskom in tatvam. Medveda je potem s pomočjo sosedov pripeljal domov in ga posadil na naslanjač na svoji verandi, od kjer bi lahko opazoval vso okolico, ako bi bil še živ. Medveda so potem prodali na javni dražbi.

Kanadski dimnikarji

Iz raznih krajev Kanade se javlja, da se dimnikarstvo več ne izplača, dasiravno imajo skoraj v vseh mestih in trgih lokalni zakon, ki določa, da mora vsak lastnik hiše vsako leto poenkrat pozvati dimnikarja, da očisti dimnike. Dosedaj je imelo vsako mesto in vsaki trg mušicpalne dimnikarje, kateri so morali skrbeti za to, da je to delo opravljeno, in kateri so dobivali svoje pristojbine od lastnikov hiš. Kljub omenjenim zakonom, se pa večina lastnikov hiš za dimnike ne briga. V nekaterih krajih so uradne dimnikarje že odslovili in določili denarno kazen za lastnike hiš, ki ne skrbijo za to, da se dimniki očistijo.

Oblasti so zadevo čiščenja dimnikov preiskovale in pri tem se je dognalo, da se nihče za ta zakon ne zmeni in da tudi nihče ne skrbi za to, da se njegov ali njen dimnik očisti. Istodobno se je p atudi dognalo, da kljub zanemarjanju dimnikov, je nastalo le malo požarov radi tega vzroka.

"Log Cabin Inn" v Kenogami, Ont., zgorela

Iz Kenogami, v severnem Ontariju, se javlja, da je splošno znana gostilna imenom Log Cabin Inn zgorela do tal, ko je streha vdarila v poslopje. Streha je vdarila v železne cevi, s katerimi je bil spojen stroj domačega vodovoda.

RAZGLEDNIK

KOLONIJA BASKOV

Inozemci, oziroma priseljenci, ki so tekom minulih pet desetletij prihajali v velikih množicah v Zjedinjene države, so nehote ustanovili takozvane kolonije inozemcev v raznih mestih in krajih Zjedinenih držav. Tako so nastale "inozemske kolonije" po vseh večjih mestih, kakor tudi v pokrajinah, kjer imajo razna velika domača podjetja svoje tovarne, rudokope, itd. Tako so nastale tuintam tudi slovenske "kolonije", v katerih je življenje — in čestokrat tudi mišljenje — ter naziranje sveta, tako, kakor je bilo med njimi, ko so živeli v svojih rodnih deželah; tudi se dogaja v mnogih slučajih, da govori deca teh priseljencev, še vedno jezik svojih starišev.

Med vsemi inozemci, ki so se pri nas naselili za stalno, so pa Baski (Basques) edini, da ne žive v kolonijah po velikih mestih, temveč na deželi, oziroma v gorah in hribovju države Idaho; oni so tudi edini zastopniki inozemskih narodov, ki dosedaj še niso ustanovili svojega časopisja, kajti Baski so majhen narod, ki šteje jedva dva milijona ljudi, oziroma narod, ki je nekako tolik, kakor naš slovenski narod. Razlika med slovenskim narodom in Baski je pa ta, da so Slovenci, oziroma slovenski narod, član ostalih slovenskih narodov, do čim so Baski le potomeci starega in izumrlega naroda Iberijcev. Njihova domovina je Pirenejsko gorovje, oziroma zapadni del tega gorovja, ki tvori mejo med Francijo in Spanijo ob Biskajskem zalivu.

Medtem, ko so se prvotni biskajski priseljenci naselili na deželi v državi Idaho, je njihova druga generacija deloma pričela z raznovrstno trgovino tudi v mestu Boise, Idaho, in tako — ako prelistujemo telefonski seznam imenovanega mesta, najdemo v njem imena, ki so pristna imena Baskov, na primer: Yrazabal, Nriezaga, Ganriago, Anduiza, Urresti, Yribar, Barrinaga, Nberuaga, itd. Toda kljub temu, Boise je še vedno ameriško mesto in o značena imena so imena dobrih in domoljubnih ameriških državljanov, dasiravno je sedaj središče ameriških Baskov, baš kakor je Cleveland, O., središče slovenskih Američanov.

Prvotni priseljenci Baskov, so se bavili izključno le z ovčerejo, oziroma z istim delom, kakor v njihovi "stari" domovini. Toda sedanja generacija se peča z vsakojakimi deli in trgovino in tako imajo svoje "bankirje", grocerije, gazolin-ske postaje, učitelje, zavaroval-

ne agente, mesarje in kavarnarje.

V jugozapadnih delih države Idaho je sedaj nekako 6000 Baskov in njihova "kolonija" je v znani Jordan Valley v Oregonu ob meji države Idaho ter sega proti iztoku do Glens Ferry in Hagermanu. Središče te kolonije je seveda mesto Boise, kjer se vrše vsako leto vse slavnosti, ki jih prirejajo društva Baskov. Tu se vrše prave starokrajске zabave z neizogibnimi plesovi, tovaladbo in vsomi drugimi dobrotami, kajti starih običajev in narodnih noš tudi Baski ne morejo tako hitro pozabiti in spreminiti. dasiravno so, kakor rečeno, prav dobri državljani Zjedinenih držav.

Svetovna vojna vpliva tudi na Basko, kakor na vse ostale priseljence drugih narodnosti. Tudi Baski imajo namreč doma, na Španskem, svoje sorodnike, kateri občutijo že dolgo vrsto let posledice revolucije in sedanje živje. Med revolucijo pred svetovno vojno so fašisti iz Italije in Nemčije deloma razdejali njihova stara mesta Guernica in Bilbao. Baski so tedaj zahtevali neodvisnost, toda mesto tega so dobili — lakoto, sužnjstvo in v mnogih in nešteti slučajih tudi smrt.

Neuradno pripoznani vodja in patrijarh vseh Baskov v Idaho, je "pionir" imenom John Archabala, ki lastuje mnogo ced ovac in neštete akre zemlje. Starega Archabala Baski tako spoštujejo in obožujejo, da je mnogo neukih njegovih rojakov, ko so prišli k zvezinemu sodišču v Boise, da položijo izpit za ameriško državljanstvo, odgovorilo na vprašanje "kdo je predsednik Zjedinenih držav" — da je predsednik te "kontre" — stari Archabal.

Odkar je Archabal v Zjedinenih državah, še nikoli ni zamudil letnega plesa ovčarjev, katerega priredijo vsako leto na božični dan. On je namreč predsednik pri tej slavnosti, h kateri mora vsakdo priti oblečen v površni delavski obleki, oziroma v "overalls". Kedor pride k temu plesu drugače, ga jednostavno zapode domov iz dvorane, kajti v to svrhu imajo zaposlene nosebne "metale", katerim načelnje Gus Urresti, ki je vresnici pravi policaj, katero službo je dobil potem, ko je dovršil svoje študije v kolegiju mesta Boise.

Pri tem letnem plesu se redno vrši tudi dražba malega janjca. Ta javna dražba prinese običajno po \$1000.00 čistega dobička in ta denar pošljejo potem Baski organizaciji Rdečega križa.

Baski jezik je izredno težka in mukotrpna študija, kajti v svojem jeziku se Baski ne morejo izraziti po načinu modernih jezikov. Za mnogo izrazov rabijo jednostavno angleške izraze po svojih končnicah. Na primer "vojne bonde" imenujejo v svojem jeziku — "gerrako bonuak" in "vojaške vaje" — "soldato trenongaku", kar bi bilo po stari "kraščini" nekako "soldaška trenunga". — Nek stari Bosk je želel naučiti se angleščine in tako je prihajal iz svojih pašnikov vsaki teden po enkrat v nek restavrant v bližnjemu mestecu. Ko je mislil, da se je že dokaj naučil angleščine, skušal je govoriti v tem jeziku z nekim domačinom, katerega je že dolgo poznal. Tem povodom mu je slednji naznanil in dokazal, da se je v onem restavrantu učil — kitajščino...

NAŠI ZASTOPNIKI

- California: San Francisco, Jacob Laushin*
- Colorado: Pueblo, Peter Cutler; Walsenburg, M. J. Bajuk*
- Indiana: Indianapolis, Fr. Markich
- Illinois: Chicago, Joseph Bevič*; Chicago, J. Fabian (Chicago, Cleeve in Illinois)
- Iollet, Jennie Bamblich; Little Falls, J. Spellich; Mascoutah, Martin Dolenc; North Chicago in Waukegan, Math Waršek
- Michigan: Detroit, L. Plankar*
- Minnesota: Chisholm, J. Lukanich; Ely, Jos. J. Peselj; Eveleth, Louis Gontze; Gilbert, Louis Vessel
- Montana: Roundup, M. M. Panlan
- Nebraska: Omaha, P. Broderick
- New York: Gowanda, Karl Strnasha*; Little Falls, Frank Masie*; Worcester, Peter Rode*
- Ohio: Barberton, Frank Troha*; Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Resnik; Girard, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant, John Kumb; Youngstown, Anton Kikelj
- Oregon: Oregon City, J. Koblar
- Pennsylvania: Bessemer, John Jevnikar; Conemaugh, J. Brezovec*; Coverdale in okolice, Jos. Paternel; Export, Louis Supančič*; Farrell, Jerry Okora; Forest City, Math Kamln*, Frank Blodnikar; Greensburg, Frank Novak; Homer City, Joseph Kerla; Imperial, Vence Palchich; Johnstown, John Polanta*; Krays, Ant. Tauselj; Luzerne, Frank Balloch; Midway, John Zust*
- Pittsburgh in okolice, Philip Progar; Steelton, A. Hren; Turtle Creek, Fr. Schifrer*; West Newton, Joseph Jovas
- Wisconsin: Milwaukee, West Alina, Frank Skok*; Sheboygan, Anton Kelar.
- Wyoming: Rock Springs, Louis Tauscher*; Diamondville, Joe Rollich

Z I V I IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.
Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitoga pisatelja
Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovanov za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je priporočljivo, da pošljete naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtiku gotovino oz. znamke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno, da se poslužujejo — UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

KUHARSKA KNJIGA:
Recipes of All Nations
RECEPTI VSEH NARODOV
NOVA IZDAJA \$3.00
STANE SEDAJ 3.
Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani
Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hotejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Is francoščine prestavil J. L.

(99)

Le eno je bilo iz vsega jasno staremu Luranu-u: Lucijana je gotovo kak izdajalec izvalil kam, kjer je bil potem ranjen. Pa kdo je mladega moža vodil v nesrečo? Kdo ga je ranil? Kako najti krivca?

Predvsem se je pa moralo poskrbeti za Lucijana. Ranjenec se je v tem zopet zavedel. Bridko se nasmehlja svojemu očetu ter mu da roko; dočim ga Julija prime za drugo. Stari mož poljubi ranjenega svojega otroka na čelo.

"Kako dobro je tu pri vama!" zašepče Lucijan. "Bal sem se, da umrjem tam. Hotel sem vaju še enkrat videti!"

"O molči, molči!" de stari mož bolestno. "Ti ne umreš! Rešili te bomo, rešili te bomo!"

Zdravnik, ki pride kmalu potem, preišče ranjenca. Ta je imel dve krogi v telesu, eno v plečih, drugo v prsih. Zdravnik izprevidi, da je stvar zelo resna, in zahteva, da se pokliče specialista. Došli specialista izpove, da mladega moža ni mogoče več rešiti.

Zlahten organ je bil ranjen. Plakajočo Lucijanovo sestro, ki so ji priklivali istino, od stranijo od postelje.

Lucijan ostane sam s svojim očetom; toda prej sta mu zdravnika preskrbela vsakovrstno olajšanje.

"Oče," izpregovori Lucijan trudno, "zdaj, ko sva sama, mi lahko poveš, kaj mislita zdravnika o meni. Ne boj se, da me strašiš!"

Stari mož molčeč povesti glavo.

"Umem," dihanje ranjenec. "Obsojen sem, smrt se bliža moji postelji! Verjemi mi, oče, rad umrem! Saj itak ne bi mogel dolgo živeti v nesrečno to ljubeznijo v srcu ki se ugasi ne da!"

Te besede so bile staremu Luranu-u v pojasnilo.

"Lucijan!" de je tožno. "Ti si grofinjo Bussieres zopet videl!"

"Da, videl sem jo!"

"Danes v Asnieresu?"

"Da."

"O, zdaj umejem vse!"

"Grof je prišel za svojo soprogo, našel naju je skupaj, ko sva baš bila uganila, da so naju zvalili v past..."

"V past! Slutit sem!..." dejal je stari mož zamolklo.

"Grof je bil kakor iz sebe. Predno sem mu mogel še pojasniti stvar; predno je še Valentina mogla priti k besedi: je ustrelil name! Mislim je na vsak način, da sem mu oskrnil njegovo čast. Pa jaz ti prisegam, oče, prisegam ti pri spominu pokojne ljube matere: grofinja Bussieres je nedolžna! Ona ni nikdar pozabila svoje dolžnosti, ona je plemenita, sveta stvar!"

"Zakaj sta se pa sešla v Asnieresu?"

"Povedal sem ti že, da so naju speljali v past."

"Kdo pa? Morda grof?" povpraša stari Luranu v žugajočim glasom.

"Ne! Kakor jaz, kakor grofinja, bil je tudi grof žrtva."

"Čigava žrtva?"

"Neke ženske, ki si jo tudi ti že videl."

"Kako se zove?"

"Čemu bi ti jo imenoval? Njeno ime se mi gnusi; ne morem ga izreči! Ne trudi se, da bi je izvedel. Sicer se mož, kakršen si ti, ne maščuje nad žensko — in naj bi bila najslabša! Tak mož se zadovolji s tem, da zaničuje tako žensko."

Stari Luranu pa odgovori:

"Pravica se ne maščuje, če dobi krivca, ona kaznuje!"

"Da, oče, to je res; pa tudi Bog je sodnik, najvišji sodnik. Prepusti njemu, da kaznuje nesrečnico!... Pa še neko prošnjo imam do tebe!..."

"Govori, otrok moj, govori!"

"Oče grofa Bussieresa so našagali, on je deloval v zmo-ti..."

"On je umoril mojega otroka!" zajezi se starček.

"Našel me je, ko sem bil v družbi z njegovo soprogo; imel je pravico, ubiti me!..."

"O tem odloči sodišče!"

"Oče, oče, pusti me, da miren umrem! Ne daj, da bi se prepirali ob krsti, da bi hrumeli; ne izzivaj nobenega skandal-a, če si me kdaj ljubil! Izpolni mi zadnjo prošnjo: odpusti grofu! Ne preganjaj ga, varuj ga, zakrij žalostno reč — meni na ljubo! Valentini na ljubo! Ubožica bi po nedolžnem postala žrtva slabih jezikov; pomisli to! Imej potrpljenje z grofinjo Bussieres! Obljubi mi, da bodeš molčal!... O, ti jokaš, ti jokaš, ljubi oče! Vidim, da hočeš izpolniti zadnjo mojo prošnjo! Hvala ti, hvala! Zdaj lahko mirno umrem. Ne objokuj me, jaz jo ljubim in smem umreti zanjo!"

Stari Luranu se jokajoč sklone čez posteljo ranjenčevu.

"Ali mi daš svojo besedo?" tiho vpraša sin.

"Da, ljubljene moj, moje vse!"

"In zdaj še eno. Jaz... bi rad... pisal!..."

"Ti si premlad, otrok moj."

"O ne, videl boš. Jaz bi rad pisal!..."

"Koma-li!"

"Naj!"

"Lucijan!"

"Saj bodeš bral, oče. Prosim, prosim, dovoli, da pišem!"

(Nadaljevanje sledi.)

PISMO IZ STAREGA KRAJA

Mr. John Kompore v Tona-wanda, N. Y., je od svojih so-rodnikov v Metliki v Beli Kra-jini prejel naslednje pismo:

Dragi žani in Jana!
Po dolgem času se vam zopet javimo, da smo vsi še zdravi in živimo. Ate je že star in ne bo mogoče več dolgo, ker je zelo slab, leži že štiri leta. Drugače je vse po starem doma. Tiče in Korel sta v partizanih, tako, da je mama sama za delo, morate si misliti kako je težko na posestvu, in preživljamo takšne čase, da se sploh ne dobi nobene stvari.

V slučaju se je oglasil en ameriški pilot pri nas doma. Med pogovorom je sam omenil, da vam naj napišemo, da vzame seboj pismo in ga izroči, tako da ga dobite.

Kako se pa kaj Vi imate? Ali ste vsi še zdravi in živite? Kako je kaj žani? Ali je doma ali v vojski? Kako sta kaj Ljubica in Anica? Se kaj pridno učijo? Komaj čakamo, da bi nam kaj sporočili, da bi znali, kako se kaj imate.

Sporačam vam, da sem se jaz poročila; sedaj junija bo tri leta. Srečni bi bili v zakonu. Ahi kaj hočemo, ko je v vojski in tako sem sama. Želimo in upamo samo, da bi bilo konec vojske in tistikrat bi šli najrajši k vam v vaše kraje. Naredili smo si novo hišo v bližini doma, katera ni še dogotovljena in živimo v skromnosti.

Prejmite najlepše pozdrave od Marice, ateta in od mene in mojega moža Jožeta.

PRISELJENCI V CIVILNI VOJNI

Seznami padlih v tej vojski so zgovorna pričča različnosti narodnostnega izvora moštva ameriških vojnih sil.

V splošnem je malo znano dejstvo, da so bili seznami padlih v civilni vojski, pred trideset leti, ravno tako zgovorni v tem pogledu, kajti v njih so bila imena mnogih mladeničev in mož, ki so bili ali tujerodci ali pa tujega porekla oziroma izvora. Svoja življenja so položili na oltar svoje nove domovine, da so ji pomagali doseči in ohraniti slogo in edinost.

Ko vsako leto na Spominski dan izkažemo čast spominu onih, ki so v patriotskem duhu oblekli, modro in sivo uniformo, ter šli v boj za svobodo svoje domovine, moramo pomniti, da mnogi, ki so padli v bitkah pri Gettysburgu, Chickamaugu, Bull Runu in na drugih krvavih bojiščih civilne vojne, niso poznali politične in verske svobode v svojih rodnih deželah, katere so zapustili s svojimi družinami vred, da bi si v novi deželi ustanovili nov dom ter uživali svobode mlade demokracije. In ko je ta nova dežela, ki jim je bila zavetišče in nova domovina, potrebovala njih pomoč, tedaj so se odzvali in doprinesli hrabre žrtve, ko je predsednik Lincoln naslovil na narod poziv za prostovoljce.

Veliko je število onih v tej deželi, ki se s hvalečnostjo spominjajo tistih priseljencev, ki so se borili v civilni vojni.

Še leta 1939 je predsednik Roosevelt napisal pismo v počast spomina slavnega general-majorja, Juliusa H. Stabel-Szamvalda, ki se je odlikoval v bitki pri Piedmontu v Virginiji, ter je prejel najvišje odlikovanje Zdr. držav. kongresno medaljo. Njegov polk je preprečil konfederacijski konjenici prodiranje do Washingtona, ter tako obranil prestolnico pred napadom. In ko je šel predsednik Lincoln v Gettysburg, kjer je imel svoj znameniti govor, je bil Stabel-Szamvald na čelu častne straže sestavljene iz samih visokih častnikov.

Še mnogi drugi priseljenci so se odlikovali v izpolnjevanju domovinske dolžnosti napram svoji novi domovini tekom civilne vojne, v kateri so se borili Čehi, Poljaki, ter drugi Slovani noleg Madžarov, Švedov, Nemcev, Norvežanov in drugih. Med imeni mož in častnikov, ki so dali svoja življenja za ohranitev ameriške edinosti in odpravo sužnosti, je najti najrazličnejša imena, kot Vladimir Kryzanowski, Poljak, ki se je odlikoval v bitki v Shendandoah Valley, dalje stotnik Konstantin Blandowski, prvi zvezni častnik, ki je padel na polju časti v civilni vojni; general Alben Francis Schoepf, ki je porazil Konfederate pri Rock Castle Hills v oktobru leta 1861,

ter še mnoga druga imena, ki svedočijo, da so patriotje iz najrazličnejših narodnostnih skupin pridoneli svoj delež za ohranitev in izvojevanje ameriške edinosti in svobode za vse.

Edini še živeči veterani civilne vojne v mestu New Yorku, Daniel Harris, ki je korakal v paradni marš na pretekli Spominski dan, je tudi priseljenec, ki je doprinesel svoj delež k ohranitvi ameriške unije. V Ameriko je prišel iz Anglije v letu 1863, pa je kot 17-leten mladenič prostovoljno vstopil v ameriško armado, ki je bila v boju za ohranitev Unije. Po rodu žid, je bil ta veterani eden od 8000 židov, ki so prostovoljno služili v armadi za časa civilne vojne. Mož je služil na bojni ladji "Old Ironsides", "S. S. Constitution", "Saratoga" itd. — Zdaj je častni predsednik židovskih vojnih veteranov.

Poleg Norvežanov, Švedov, Židov, Italijanov, Madžarov, ter drugih, so se borili v civilni vojni tudi slovanski priseljenci, prav kot se danes borijo njih v Ameriki rojeni potomci v borbi za odpravo totalitarnih doktrin in nasilnega podjarmljevanja celih narodov. Kot njih priseljeniški predniki, so tudi ti novi Amerikanci prijeli za orožje, da branijo svojo domovino in njene demokratične principe ter ameriški način življenja.

(FILIS. — Common Council.)

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovenskemu Pomožnemu Odboru 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

SLOVENSKA LIRA "AMERIŠKA"
"AMERIŠKA"
V PESMARICI
se vključene sledijo
slovenske pesmi:

1. Podoknica — molki sbor s bariton samospovom
2. Posrjav — molki sbor
3. Lahko noč — molki sbor
4. Otoški zvon — mešani sbor
5. Pomladanska — mešani sbor, s bariton samospovom
6. Lira I. — za solo spava, molki in mešani sbor
7. Lira II. — za mešani sbor
8. Altantaki odmevi — za molki in ženski sbor, s bariton samospovom
9. Kantata iz pesnika 128 — molki sbor
10. Soti — za samospovo, mešani sbor in spremljevanjem glasovira
11. Psalm 129 — za samospovo, mešani sbor in spremljevanjem glasovira ali orgel

CENA SAMO
50 centov
KOMAD

Te so koncertne pesmi za molke in mešane sbore, katere je uglasbil in v glasbeniški izdali MATJEJ L. HOLMAR, organist in pevovedja pri sv. Vida, Cleveland, Ohio, 1923.

Naročite to sbrko pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

Dar za v ambulančni sklad

Naročnik Frank Kamušič iz Santa Rosa, Calif., je nam poslal poleg svoje celoletne naročnine tudi znesek \$5 za v ambulančni sklad, glasom apelala gl. tajnice Miss Josei Zakrajšek, Progresivnih Slovenk v Clevelandu, Ohio, ki je bil objavljen v listu dne 4. t. m. — Znesek smo ji takoj preposlali. Rojaku Kamušič-u pa iskrena hvala za dar.

Uprava "G. N."

Carlo Starcevič pogrešan na Francoskem

Od vojnega departmenta je prišla vest, da je pogrešan ali je izgubil življenje 5. junija na Francoskem Carlo Starcevič iz Raton, N. Mex., ki je služil na bombniku kot topničar. Zapusča očeta in štiri brate, od katerih sta dva pri vojaki. Mati mu je umrla oktobra leta 1943.

Frank Martinjak, ujetnik v Nemčiji

Družina Frank Martinjaka, ml., o katerem je bilo poročano, da je pogrešan, je prejela obvestilo od vojnega departmenta, da je v nemškem ujetništvu.

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinejšega izdelka.

"KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50
"KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1.—

Naročite pri:
SLOVENIC PUBL. CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči
Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA PODPORNNA ORGANIZACIJA v AMERIKI. Posluje že 51. leto
Članstvo 39,150   Premožanje \$5,500,000.00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%

Če hoteli dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, poštini in nadvsevalni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI, kjer se lahko zavarujete za smrtino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in osemlostim.

K. S. K. JEDNOTA sprejema molke in šenske od 16. do 68. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikata o stanju dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in strot. Če se niti član ali članica ne morete in bogate katoliške podporne organizacije, potrudite se in pristopite takej.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrucite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

NOVA IZDAJA "Hammondov SVETOVNI ATLAS"

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.
Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG
po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1 Domače živali Spisal Damir Felgel	15 Suneški invalid Spisal Silvester Kožutnik	28 Magda (Igra) — Alojzij Remec
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj	17 Vojnimir ali poganstvo in krst Spisal Josip Ogrinec	29 Peterčkove poslednje sanje (Igra) — Pavel Golta
3 Andrej Ternove Spisal Ivan Albrecht	18 Mladim srcem Drugi svesek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Kvaer Meško	30 Potopljeni zvon (Igra) — Gerhart Hauptmann
6 Preganjanje indijanakah misionarjev Spisal Josip Spillman	19 Študent naj bo Spisal Fr. S. Finžgar	31 Revizor (Igra) — Nikolaj Vasiljevič
8 Pravljice Zapisal H. Majar	25 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoli	32 Spodobni ljudje (Igra) — L. Lipovec
12 Frank Baron Trenk Po raznih virih napisal Gjuro Panduric	26 Denar Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris	33 Črne maske (Igra) — L. Andrejev
13 Pariški slatar Poslovenil Silvester K.	Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!	34 Antingone (Igra) Poslovenil O. Golar
14 Pravljice in pripovedke za mladino Spisal Silvester Kožutnik	35 Praški Judek Spillmanova povest — Prevel Josip Volo	36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronio
	Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!	38 Tončkove sanje na Miklavžev večer (Igra) — J. Erbešnikin F. Roje
	Ker je saloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo omeniti več špirok, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.	Kupite en "extra" bond ta teden!